

**ประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกัน
การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษา
โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี**

**Effectiveness of Computer - Assisted Instruction for Promoting Preventive Sexual
Relations Behaviors of Students in Junior High School: A Case of
Thepmongkhlorangsi School, Kanchanaburi Province**

คำนำ

ปัจจุบันจำนวนประชากรวัยรุ่นเพิ่มขึ้น และสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดน เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่บุคคลทุกเพศและทุกวัยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางคนสามารถจัดการกับปัญหาได้ตามศักยภาพที่มีอยู่ แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่รู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง เกิดความเครียดมาก ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่มีความสำคัญมาก ดังนั้นการสร้างเด็กวัยรุ่นให้เป็นบุคคลที่เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ต้องคำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยรุ่นให้เข้าไปในทางที่ส่งเสริมเพื่อให้เด็กวัยรุ่นเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีความสุข มีความองอาจทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถที่จะใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

ปัญหาของวัยรุ่นเป็นปัญหาระดับประเทศ ที่ต้องได้รับแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งพบสถิติว่า วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น ผู้ชายเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 10 ปี ผู้หญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์อายุ 12 ปี โดยร้อยละ 60.0 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 12 – 15 ปี โดยไม่ใช่วัยขานามัยและใช้ยาเสพติดเข้ามากระตุ้นอารมณ์ทางเพศ (กรมสุขภาพจิต, 2547) และจะส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาอีกมาก ได้แก่

1. การติดเชื้อ โรคเอดส์ จำนวนผู้ป่วยเอดส์ และผู้ติดเชื้อที่มีอาการของประเทศ ได้รับรายงาน รวมทั้งสิ้น 347,957 ราย จำนวนผู้ป่วยของจังหวัดกาญจนบุรี มียอดสะสม 4,643 ราย

โดยพบผู้ป่วยมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง พบ 1,111 ราย ซึ่งปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อที่พบมากที่สุด คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้มีการป้องกันร้อยละ 85.16 รองลงมา คือ ติดเชื้อจากมารดาร้อยละ 5.05 และยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นร้อยละ 2.07 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2549)

2. ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จากรายงานสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบอัตราความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีของหญิงมีครรภ์ร้อยละ 1.37 อัตราความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีของชายไทยร้อยละ 0.9 อัตราเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ติดเชื้อเอชไอวีจากแม่ร้อยละ 11.0 อัตราป่วยกามโรค 21.90: ประชากร 100,000 คน อัตราป่วยซิฟิลิสในหญิงตั้งครรภ์ร้อยละ 0.27 (กองอนามัยการเจริญพันธุ์, 2547)

3. ปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจมองเห็นไม่ชัด แต่ในความเป็นจริงในสังคมไทย มีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นจำนวนมาก (ศิริพร, 2541) และกลุ่มวัยรุ่นเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะขาดการวางแผนครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่เจตนาขึ้น ซึ่งเป็นการยากที่จะทราบจำนวนที่แน่นอน (ดารุณี, 2540)

4. ปัญหาการทำแท้ง ซึ่งการทำแท้งเป็นดัชนีหนึ่งที่สำคัญสามารถเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงภาวะการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (นภภรณ์, 2538) สำหรับการศึกษา และการสำรวจตัวเลขผู้ทำแท้งในประเทศไทยเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากเป็นสิ่งผิดกฎหมาย (ดารุณี, 2540) และพบว่าอัตราเฉลี่ยของการทำแท้ง ในปีหนึ่ง ๆ อยู่ที่ ปีละไม่ต่ำกว่า 300,000 ราย และผู้หญิงจำนวน 968 คน ที่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งและมารับการรักษาตัว ต้องเผชิญกับอาการแทรกซ้อนหลายอย่าง เช่น ตกเลือดอย่างหนัก บาดทะยัก การติดเชื้อเข้ากระแสโลหิต การอักเสบของอุ้งเชิงกราน ภาวะแทรกซ้อนในปอด ภาวะไตวาย เกิดลิ่มเลือดในหลอดเลือด เป็นต้น ในจำนวนนี้มีอยู่ 22 คน ต้องตัดมดลูกทิ้งเนื่องจากติดเชื้อร้ายแรงและเต็มไปด้วยบาดแผลจำนวน 104 ราย จำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนถ่ายเลือด และอีก 13 คนเสียชีวิต โรงพยาบาลทั้ง 5 แห่ง ต้องสูญเสียงบประมาณกว่า 2 ล้านบาท ในการรักษาผู้ป่วยเหล่านี้ (มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง, 2548)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น โดยกลวิธีหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้รู้พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่น จะต้องพิจารณาประเด็นสำคัญว่า ทำอย่างไรวัยรุ่นถึงจะรู้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย ทันเหตุการณ์กับการป้องกันปัญหาอันดับที่สองคือ ทักษะในการดำรงชีวิต ทำอย่างไรถึงจะรู้ว่า ตัววัยรุ่นเองมีความภาคภูมิใจในส่วไหน ทำอย่างไรถึงจะรู้ว่าเมื่อมีคนมาล่อลวงต้องรู้จักปฏิเสธ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก (อัมพร, 2547) จากคำถามที่สะท้อนตรงมาจากเยาวชนผ่าน โครงการ ทั้งภาคสนาม เว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมบ่งชี้ว่าเนื้อหา ที่ระบบการศึกษาใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอน “เรื่องเพศ” นั้น ยังไม่สอดคล้องและครอบคลุม พฤติกรรมทางเพศที่เยาวชนในสังคมปฏิบัติอยู่จริง แนวคิดในการจัดเนื้อหาการเรียนรู้อันเป็นอยู่ มุ่งเน้นถึงเรื่องที่เป็นรูปธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การทำงานของอวัยวะระบบต่าง ๆ สุขอนามัยที่พึงปฏิบัติ วิชาวางแผนครอบครัว และยังคงติดอยู่กับรูปแบบของการถ่ายทอด “ข้อห้าม” ทางสังคมวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจึงอยู่ในรูปของ “ผู้นำทาง” กับ “ผู้เดินตาม” ไม่ใช่การให้การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง เหมือนนโยบายที่วางไว้ (มูลนิธิเข้าถึงเอดส์, 2547)

ปัญหาในการสอนที่เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศค่อนข้างที่จะสอนและถ่ายทอดความรู้ลำบาก โดยเฉพาะนักเรียนหญิงและยิ่งครูผู้สอนเป็นหญิง ส่วนมากก็มักจะมีความเขินอายในการอธิบาย หรือการบรรยายอีกด้วย และได้เคยพยายามนำสื่อประเภทวีดิทัศน์ สื่อสไลด์ เรื่องการสร้างเสริม พฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมาเป็นเครื่องมือการสอน ขณะนำเสนอ ก็ปรากฏว่านักเรียนชายจะแสดงอาการหัวเราะ ทำให้นักเรียนหญิงเกิดความเขิน อาย ก้มหน้า ไม่กล้าดู (วระพงษ์, 2541) ดังนั้นหากต้องการให้เยาวชนเข้าใจ และรู้เท่าทันการใช้ชีวิตทางเพศ เราจำเป็นต้องหาเครื่องมือที่เหมาะสมและสามารถสื่อสารกับเยาวชนได้อย่างเข้าถึง เพื่อช่วยให้ พวกเขาเข้าใจถึงสิ่งที่จำเป็นต้องรู้และทักษะที่เขาพึงมี ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนได้รับการพัฒนาและ เติบโตทางอารมณ์ สังคม และทางเพศ จากสภาพการณ์และเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้านการพัฒนาทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างเสริม พฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในเรื่องการตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง เหมาะสมเพื่อให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นก่อนวัยอันควร ในสถานศึกษาอื่น ๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษา โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน ภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษาด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์

2. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาสามารถนำข้อมูลมากำหนดนโยบาย ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงการพิจารณาวางมาตรการ ในการป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนในการพัฒนา ทักษะชีวิตให้แก่วัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม

4. การวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น และเป็นแนวทางการวิจัย เรื่องนี้ให้ดีขึ้นในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย

1. เนื้อหาด้านความตระหนักไว้ในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศ
2. เนื้อหาเรื่อง ทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
3. เนื้อหาเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ตัวแปรอธิบาย

ปัจจัยทางชีวสังคม ประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับชั้นของการศึกษาของนักเรียน
4. ระดับชั้นของการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง
5. อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง
6. ระดับชั้นของการศึกษาของมารดาหรือผู้ปกครอง
7. อาชีพของมารดาหรือผู้ปกครอง

8. ลักษณะการพักอาศัย
9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
10. ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือน
11. คะแนนผลการเรียน

นียมปฏิบัติกรของตัวแปรและนียมศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

นียมปฏิบัติกรของตัวแปรอิสระ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่นำเนื้อหาเรื่องการสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วนำบทเรียนที่เตรียมไว้อย่างมีระบบมานำเสนอในรูปแบบที่เหมาะสม ผู้เรียนจะสามารถเรียนบทเรียนไปตามลำดับขั้นด้วยตนเอง พร้อมทั้งสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หลังจากทีเรียนจบบทเรียน

นียมปฏิบัติกรของตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเพศ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบภายหลังเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบภายหลังเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. พฤติกรรมการที่ถูกต้องเหมาะสมของนักเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนที่จะไม่มีเพศสัมพันธ์หรือการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนทำแบบทดสอบภายหลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแล้วถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 80

นิยามปฏิบัติการของตัวแปรอธิบาย

ปัจจัยทางชีวสังคม หมายถึง ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี โดยเลือกศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับของการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ลักษณะการพักอาศัย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือน และคะแนนผลการเรียน

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. การสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การให้นักเรียนในกลุ่มทดลองศึกษาด้วยตนเองจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนของครูผู้สอนต่อนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ โดยวิธีบรรยายและใช้สื่อการสอนประกอบตามความเหมาะสม โดยไม่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน